

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Університет імені Альфреда Нобеля»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

Сергій ХОЛОД

«23» квітня 2024 р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
НА НАВЧАННЯ
ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИМИ ПРОГРАМАМИ**

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Затверджено на засіданні
приймальної комісії
Протокол № 4 від «23» квітня 2024 р.

Дніпро
2024

Програма до вступних випробувань з історії України на навчання за освітньо-професійними програмами, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Укладачі: Н.В. Бочарова, Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2024. 11 с.

Укладачі: Бочарова Н.В., професор

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри права. Протокол № 9 від 17 квітня 2024 р.

Відповідальна за випуск: Шкабаро В.М., завідувач кафедри права, канд. юрид. н., доцент.

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Змістовна програма вступних випробувань	4
2. Критерії оцінювання	9
3. Література	10

1. Вступ

Метою вступного випробування з історії України є виявлення рівня сформованості ключових та історичної компетентності випускників, визначення відповідності результатів їх навчально-пізнавальної діяльності.

Програма з історії України розроблена з урахуванням основних складових історичної свідомості, мети, змісту та результатів навчально-пізнавальної діяльності.

Програма передбачає перевірку рівня сформованості насамперед історичної компетентності, до елементів якої належать:

- **хронологічна компетентність** – уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причинно-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;
- **просторова компетентність** – уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;
- **інформаційна компетентність** – уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначити їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;
- **логічна компетентність** – уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;
- **аксіологічна компетентність** – уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям.

2. Змістовна програма вступних випробувань

Тема 1. Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорізької Січі. Повстання 1590-х рр. Братський рух. Утворення УГКЦ. Культура й духовність.

Тема 2. Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.

Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького...». Культура. Відновлення вищої православної церковної ієрархії 1620 р. Духовність.

Тема 3. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.

Тема 4. Козацька Україна наприкінці 50-80-х рр. XVII ст.

Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50-80 рр. XVII ст. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Тема 5. Українські землі наприкінці XVII – в першій половині XVIII ст.

Гетьманщина в 1687-1709 рр. Повстання під проводом Семена Палія (1702-1704 рр.). Північна війна і Україна. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20-30 рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Культура. Києво-Могилянська академія. Духовність.

Тема 6. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономії Гетьманщини. Опришківський та гайдамацький рухи. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі. Культура й духовність.

Тема 7. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Українське національне відродження: початок, періоди й особливості. Відновлення українського козацтва в час французько-російської

війни. Кирило-Мефодіївське братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту.

Тема 8. Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848-1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр.). Досвід парламенту.

Тема 9. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Освіта, наука, література, образотворче мистецтво, архітектура. «Історія русів». Галицько-руська матиця. Собор руських вчених.

Тема 10. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Події Кримської війни 1853-1856 рр. на українських землях та поразка Російської імперії. Реформи 1860-1870-х рр. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху. Журнали «Основа», «Громада», «Київська старина». Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців. Національне відродження кримськотатарського народу.

Тема 11. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.

Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки Наукового товариства імені Шевченка». Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.

Тема 12. Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст.

Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква.

Тема 13. Українські землі у складі Російської імперії в 1900-1914 рр.

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Земельна реформа Петра Стопилина та її вплив на Україну. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в Іта II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення російського імперського наступу на Україну в 1907-1914 рр.

Тема 14. Українські землі у складі Австро-Угорщини 1900-1914 рр.

Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив УГКЦ на формування національної свідомості населення західноукраїнських земель.

Тема 15. Україна в роки Першої світової війни

Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України. Загальна українська рада. Воєнні дії на території України в 1914-1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914-1917 рр.

Тема 16. Початок Української революції

Революційні події в Україні в 1917 – на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення. Універсали Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР. Кримськотатарський національний рух. «Всеукраїнський з'їзд рад» у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейський мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болчанова на Крим. Конституція УНР.

Тема 17. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності

Гетьманський переворот. Українська Держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919-1922 рр.). Культура та духовність.

Тема 18. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні

Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Вхідження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР. Згортання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя.

Тема 19. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні

Форсована індустріалізація, Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932-1933 рр. – геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-х - початку 1930-х рр. Згорання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія

Тема 20. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період

Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Культура та духовність. Політичне і культурне життя української еміграції.

Тема 21. Україна в роки Другої світової війни

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянізація. Масові політичні репресії 1939-1940 рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942-1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура й духовність.

Тема 22. Україна в перші повоєнні роки

Україна – співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах. Посилення радянізації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944-1950-х рр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944-1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946-1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. Культура й духовність.

Тема 23. Україна в умовах десталінізації

Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр. Культура й духовність.

Тема 24. Україна в період загострення кризи радянської системи

Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура й духовність.

Тема 25. Відновлення незалежності України

Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АКР). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України. Культура. Духовне відродження.

Тема 26. Становлення України як незалежної держави

Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991-1998 рр. та в 1998-2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.

Тема 27. Творення нової України

Суспільно-політичне життя України в 2005-2013 рр. Авторитарний режим Віктора Януковича. Революція гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресії Росії проти України. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирного врегулювання. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України. Культура й духовність.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Зміст тестових завдань з історії України визначається на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з історії України, здобутих на основі повної загальної середньої освіти (розділ 6-32, друга половина XVI– початок XXI століття), затвердженої Міністерством освіти і науки України від 26 червня 2018 року №696.

Загальна кількість завдань тесту – **30**.

На виконання завдань відведено **60 хвилин**.

Тест із історії України складається із завдань чотирьох форм:

1. **Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1–20).**

Завдання має основу та чотири варіантів відповіді, з яких лише один правильний.

2. **Завдання на встановлення відповідності (логічні пари) (№ 21-24).**

Завдання має основу та інформацію, позначену цифрами й буквами. Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами (цифри від 1 до 4) та буквами (букви від А до Д).

3. **Завдання на встановлення правильної послідовності (№ 25–27).**

Завдання має основу та перелік подій (явищ, фактів, процесів тощо), позначених буквами, які потрібно розташувати в правильній послідовності, де перша подія/дія має відповідати цифрі 1, друга – цифрі 2, третя- цифрі 3, четверта – цифрі 4.

4. **Завдання з вибором трьох правильних варіантів із семи запропонованих варіантів відповіді (28-30).**

Завдання має основу та сім варіантів відповіді, з яких лише три правильні.

Схема оцінювання завдань тесту з історії України:

1. **Завдання з вибором однієї правильної відповіді.**

Оцінюють у **0** або **1** бал: **1** бал, якщо вказано правильну відповідь; **0** балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.

2. **Завдання на встановлення відповідності (логічні пари).**

Оцінюють у **0,1,2,3** або **4** бали: **1** бал - за кожну правильно встановлену відповідність («логічну пару»); **0** балів – за завдання, якщо не вказано жодної правильної відповідності («логічної пари») або відповіді на завдання не надано.

3. **Завдання на встановлення правильної послідовності.**

Оцінюють у **0,1,2** або **3** бали: **3** бали, якщо правильно вказано послідовність усіх подій (явищ, фактів, процесів тощо); **2** бали, якщо правильно вказано першу й останню подію (явище, факт, процес тощо); **1** бал, якщо правильно вказано або першу, або останню подію (явище, факт, процес тощо); **0** балів за завдання, якщо неправильно вказано першу й останню події (свища, факти, процеси тощо) або відповіді на завдання не надано

4. **Завдання з вибором трьох правильних варіантів із семи запропонованих варіантів відповіді.**

Оцінюють у **0,1,2** або **3** бали: **1** бал – за кожен правильно вказаний варіант відповіді (цифру) із трьох можливих; **0** балів, якщо не вказано жодного правильного варіанта відповіді або відповіді на завдання не надано.

Розв'язання завдань у чернетці не перевіряються і до уваги не беруться.

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання тесту з математики, – **54**.

Для отримання результату з історії України за шкалою 100–200 балів вступнику необхідно набрати щонайменше 8 тестових балів.

Тестовий бал	Бал за шкалою 100-200
8	100
9	105
10	111
11	116
12	120
13	124
14	127
15	130
16	132
17	134
18	136
19	138
20	140
21	141

22	142
23	143
24	144
25	145
26	146
27	147
28	148
29	149
30	150
31	151
32	152
33	154
34	156
35	158
36	160
37	163
38	166

39	168
40	169
41	170
42	172
43	173
44	175
45	177
46	179
47	181
48	183
49	185
50	188
51	191
52	194
53	197
54	200

4. Перелік рекомендованої літератури

1. Бойко О. Д. Історія України. К.: Академія, 2018. 720 с.
2. Власов В.С., Кульчицький С.В., Панарин О.Є. Історія України. К.: Літера ЛТД, 2019. 416 с.
3. Гісем О.В. Мартинюк О.О. Історія України. К.: Ранок, 2019. 288 с.
4. Грицак. Ярослав Нарис історії України. Формування модерної нації ХІХ-ХХ століття. — Київ. : Yakaboo Publishing, 2019. 656 с..
5. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / Пер. з англ. Р. Ключко. Х., 2016. 496 с.
6. Плохій. Сергій Козацький міф. Історія та націєтворення в епоху імперій. Пер. з англ. М.Климчук. Харків: КСД, 2018. 400 с.
7. Пометун О.І, Гупан Н.М., Смагін І.І. Історія України. К.: Оріон, 2017. 288 с.
8. Реєнт О.П. Малій О.В. Історія України. К.: Генеза, 2017. 272 с.
9. Свідерський Ю. Романишин Н. Історія України. К.: Грамота, 2020. 176 с.
10. Швидько Г.К. Чорнобай П.О. Історія України. К.: Генеза, 2016. 353 с.

Навчальне видання

Програма до вступних випробувань з історії України на навчання за освітньо-професійними програмами, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Підписано до друку Формат 60 X 84/16. Ум. друк. арк. 0,94

Оперативна поліграфія. Зам. № . Тираж прим.

Університет Альфреда Нобеля.

49000, м. Дніпро, вул. Січеславська Набережна, 18

*Лист погодження***Випускаючий підрозділ:** кафедра права

	<i>Посада</i>	<i>ПІБ</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>
Розробив	професор	Бочарова Н.В.		17.04.2024

Затверджено на засіданні кафедри
 Протокол № 9 від 17 квітня 2024 р.

Завідувач кафедри

Вероніка ШКАБАРО

Документ узгоджено:

<i>Посада</i>	<i>ПІБ</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>
Проректор із забезпечення якості освітнього процесу	Коробейнікова Т.І.		
Директор департаменту дидактики	Онищенко М.Ю.		
Заступник директора департаменту дидактики	Тімофєєнко Л.П.		
Відповідальний секретар приймальної комісії	Бойко Л.Г.		